

Jézus születése

¹Azokban a napokban történt, hogy Augustus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. ²Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt. ³Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. ⁴József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, ⁵hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. ⁶Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. ⁷Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.

A pásztorok hódolata

⁸Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. ⁹Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. ¹⁰De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, nagy örömet adok tudtul nektek és az lesz majd az egész népnek. ¹¹Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában. ¹²Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.” ¹³Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal: ¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a Jóakarát embereinek!” ¹⁵Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk a valóra vált beszédet, amit az Úr tudunkra adott!” ¹⁶Gyorsan útra keltek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. ¹⁷Miután látták, az ezen gyermekről nekik mondottak alapján ismerték fel. ¹⁸Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. ¹⁹Mária meg mind emlékezetébe véste szavait és szívében egyeztette. ²⁰A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.

Fontosabb kifejezések, fogalmak

A szerző történelmi eseményt hirdet meg, (Jézus Krisztus születését) de úgy, hogy teológiai jelentését és jelentőségét is kifejezésre juttatja.

Népszámlálás: azért fontos, mert megmagyarázza, hogy milyen körülmények tették lehetővé, hogy Jézus Dávid városában, Betlehemben születhessen meg. Augusztus uralkodása idején (Kr.e. 31 – Kr.u. 14) több olyan összeírás is volt, amely a Kr. e. 27-ben elkezdett római birodalmi reformmal állt összefüggésben. Az úgynevezett ankarai felírat szerint Augusztus császár három alkalommal (Kr. e. 29-ben, 8-ban és Kr. u. 14-ben) számoltatta össze a római polgárokat. Biztos adatok vannak arról is, hogy egyes tartományokban (pl. Egyiptom) voltak népszámlálások, melyek a tartomány egész lakosságára kihatással voltak – ezek az összeírások főként adókvetés céljából történtek. Az összeírások kivitelezésében a rómaiak a helyi szokásmintákat alkalmazták, tehát térségenként eltérő volt. Lukács értelmezésében az egyiptomi összeírási módot követi, mindenkinek a szülőfalujába kellett menni, és az adóhivatalnokok előtt kellett megjelennie. Az adó kvetése két részben történt. Az elsőben összeírták az adóköteles személyeket és tárgyakat, majd egy későbbi időpontban kvetették az adót.

József és Mária egybekelése a biblikusok magyarázata szerint megtörtént, mert akkoriban a zsidó szokások és előírások szerint jegyesek nem utazhattak együtt.

„elsőszülött”- kifejezés teológiai tartalmú, mert az ószövetségi törvény szerint minden elsőszülött fiú Istennek szentelt személynek számított. A kifejezés tehát nem szükségszerűen utal más, esetleg később született gyermekekre.

„jászol” – teológiai jelentésben az egyszerűségnek, a szegénységnek és a hatalom hiányának a jele, amely jelzi már, hogy Jézus messiássága a korabeli várakozásokkal szemben nem a földi hatalom megszerzésére irányul.

pásztor – maga Dávid is pásztor volt. A pásztormotívum gyakran képszerű formában jelenik meg, hogy a nép előljáróinak vagy magának Istennek a vezető szerepét és felelősségteljes gondolkodását szemléltesse. A későbbi rabbinikus szövegek a pásztorokat már sokkal negatívabb formában tüntetik fel: az életmódjuk nem tette lehetővé a vallási előírások betartását, ugyanakkor lopások és más jellegű visszaélések is előfordultak köztük. Lukács semmilyen ítéletet nem mond róluk, de az a tény, hogy ők értesülnek legelőször Jézus születéséről és annak jelentőségéről, kifejtji azt az álláspontot, hogy itt megmutatkozik Isten szeretete az egyszerűek, alacsonyrendűek és megvetettek irányába – az az előszeretet, amelyet már a Magnificat is meghirdetett (Lk, 1,52).

„dicsőség” – Isten fenségének külső, érzékelhető megnyilvánulását jelenti. Ebben az értelemben éneklük a szeráfok Izaiás meghívásának elbeszélésében: „Dicsősége betölti az egész földet” (Iz 6,3). A jelen esetben az angyalok a második isteni személy Jézus születéséhez kapcsolják a dicsőséget, mert Isten azzal nyilvánítja ki szeretetét, magasztosságát, hogy elküldte a Messiást. A „dicsőség” kifejezés másrészt utal arra a dicsőre, hódolatra, amellyel a teremtett lényeknek kell lenniük Istennek az irányába. Az angyalok dicsőítése erre ad példát.

„béke – békesség” - /eiréné/ kifejezés bibliai értelemben többet jelent, mint a háború hiányát. A béke egyenlő a dolgok rendezett állapotával és stabilitásával, egyszóval az üdvösség teljességével. Az ószövetségi messiási szövegek hangsúlyos módon hirdették meg, hogy a Messiás örökké tartó békét fog biztosítani a földön /Iz 9,1 – 6: 11, 6 – 9: Zsolt 72/. A messiási béke Istennek tetsző, vagyis az Isten tetszését (jóakarátát) bíró embereknek. „Azokról a személyekről van itt szó, akiket az Isten szabad elhatározása alapján kiválaszt, és jóindulatában részesít” (Dr. Kocsis Imre biblikus). Egyes fordítások a Vulgata alapján „jóakarátú embereknek” fordítja – ez a kifejezés azonban nem felel meg az eredeti görög szövegnek, amelyben az **Isten jóakarátáról van szó, és nem az emberekről**. Isten az, aki különleges jóindulatáról adott tanúbizonyságot, amikor Jézus Krisztus által a béke kegyelmi adományában részesítette az embereket.

Karácsony kialakulása: a keresztény hagyomány nem őrizte meg Jézus születésének dátumát. Az első századokban a vízkereszt ünnepén ünnepelték meg a kisdéd születését is. A keleti egyházban már a niceai zsinat (325) előtt is megünnepelték Jézus születését, de ennek a megemlékezésnek, még ott sem volt egyértelműen meghatározott napja. Alexandriai Szent Kelemen szerint (III. század) május 15. Szent Epiphániosz (+403) és mások szerint is január 6. volt ez a nap. Aranyszájú Szent János említi 397-ben írt beszédében: „Keleten csak tíz éve ünneplik Jézus születését december 25-én, míg nyugaton emberemlékezet óta ez a szokás.” A niceai zsinat 325-ben rendelte el az ünnep megünneplését december 25-ére az ariánusokkal szemben, akik tagadták Jézus istenségét. A napot nem véletlenül választották ki, ugyanis a Mithrasz – kultusz ekkor ünnepelte a Nap születése napját és a sötétség fölötti győzelmet /Natalis Solis invicti/ - a Győzhetetlen Nap ünnepét. Az egyházatyák szerint Jézus éjjel született, ezért az ősi hagyomány szerint a keresztények az egész éjszakát térden állva imádkozták végig. Középkori magyarázat szerint az éjjeli mise a törvény előtti időt jelképezi, amikor még sötétség volt a földön. A hajnali mise /pásztorok miséje/ a törvény alatti időt jelképezi, annak halvány világosságával, a nappali mise, meg a kegyelem teljességének felel meg, amikor a lelkek napja, Jézus már fölkelt.